

23.03.2016 № 261 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.08.2023).

6. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації: наказ МОН України від 12.01.2017 № 40 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0155-17#Text> (дата звернення: 25.08.2023).

7. Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.08.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-321-0-3>

МОТИВАЦІЙНІ ЧИННИКИ ПІДГОТОВКИ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ

Белай Сергій Вікторович

*доктор наук з державного управління, професор,
заступник начальника навчально-методичного центру –
начальник відділу методичного забезпечення навчального процесу,
Національна академія Національної гвардії України
м. Вінниця, Україна*

Батюк Олег Володимирович

*доктор юридичних наук, доцент,
старший лейтенант,
офіцер служби кадрової роботи,
Військова частина 3072 Національної гвардії України
м. Івано-Франківськ, Україна*

Актуальність визначеної теми обумовлена тим, що проблема мотивації професійної самореалізації військовослужбовця загалом переважно стосується опису структури, механізмів і процесу функціонування мотивації досягнення. Доцільно відмітити, що досягнення військовослужбовця як мотиваційно-сміслові утворення характеризується по-перше, установкою на результативність та успіх, по-друге, впевненістю людини в собі, по-третє, усвідомленням цінності будь-якої справи, по-четверте, наполегливістю в досягненні цілей, по-

п'яте, самокритичністю та самостійністю. Досягнення забезпечує військовослужбовця реалістичне цілеутворення, надію на успіх, постійне самовдосконалення та покращення результатів військової діяльності за рахунок пізнання постійного посилення працездатності та результативності діяльності.

Для чіткого визначення мотиваційних чинників підготовки дисертаційних досліджень військовослужбовцями Національної гвардії України, доцільно в першу чергу охарактеризувати поняття мотивації, так згідно сучасного тлумачного психологічного словника, мотивація – її складають спонукання, що викликають активність організму і визначають її спрямованість. Усвідомлювані або неусвідомлювані психічні фактори, що спонукають індивіда до здійснення певних дій і визначають їхню спрямованість та цілі [1, с. 264].

Доцільно погодитись із науковцем С. Занюк розглядає мотивацію як сукупність усіх факторів (як особистісних, так і ситуативних), що спонукають людину до активної діяльності, тим самим забезпечуючи успіх в цій діяльності. Він робить висновок про те, що мотивація досягнення є відносно стійким особистісним утворенням, оскільки виявляється в багатьох аспектах особистісного зростання і, разом з тим, динамічним утворенням, яке починає діяти у взаємодії з ситуативними чинниками – такими як цінність виконуваної праці та ймовірність (шанси) досягнення успіху в певній сфері діяльності [2, с. 8].

Також С. Занюк пропонує формулу успіху, в якій останній залежить не лише від здібностей, а й від прагнення досягнути мети, від цілеспрямованої й наполегливої праці задля досягнення успіху:

$$\text{Успіх} = 3 + \text{Мд} + \text{С},$$

де 3 – здібності; Мд – мотивація досягнення; С – ситуація (сприятливі обставини).

За цією досить загальною формулою можна спрогнозувати майбутню кар'єру індивіда (прагнення досягти успіху), визначивши силу (рівень) його мотивації досягнення.

Умовами успішної професійної діяльності за І. Тимошенком виступають виживання, результативність та ефективність [3]. Поряд з цим погоджуємося з О. Кревською, що найбільш значущим компонентом успіху у цьому контексті слід вважати наявність унікальних здібностей, досвіду та компетентності, які дають змогу вирішувати актуальні, нестандартні завдання для досягнення загальної мети професійної діяльності [4, с. 50].

Погоджуємося з науковцями які вважають, що доцільно врахувати той фактор, що успішність діяльності не можна розглядати у відриві від особистості, яка цю діяльність виконує [4, с. 62]. Саме тому, як слушно зазначає Ж. Вірна, специфічність умов здійснення професійної діяльності впливає на її результат, проте особистість може змінювати умови або підпорядковуватися їм. Серед детермінант успішності

діяльності вона виокремлює: а) зовнішні умови, в яких перебігає професійна діяльність (характер суспільно-політичних відносин і поглядів суспільства на цінність людини, на її місце в процесі суспільного виробництва; умови та організація професійної діяльності, включаючи й підготовку спеціаліста).

Вважається, що соціальна детермінація досягнення успіху забезпечує можливість активності, вибору, відповідальності, отримання людиною позитивного досвіду під час виконання професійної діяльності, формування ціннісних орієнтацій, які визначають рівень особистісної активності та спрямованості; внутрішні умови, які визначають психологічні властивості та схильності особистості до професійної діяльності.

До особливостей особистості, яка здатна досягнути успіху відносяться:

- психічне здоров'я, що дає змогу протистояти можливому негативному впливу ззовні та використовувати реальні зовнішні можливості;
- орієнтація на успіх,;
- висока самооцінка;
- наявність суб'єктивного контролю за ситуацією;
- висока активність, яку зумовлено прагненням пізнати свої можливості та реалізувати їх [5].

Рис. 1. Орієнтовна модель професійної самоефективності військовослужбовця при підготовці наукових досліджень¹

¹ Модель розроблена за взірцем Теоретичної моделі мотиваційної детермінації професійної самоефективності в межах політичної реалізації особистості [4].

Як висновок даного дослідження, варто визначити дві групи мотиваційних чинників підготовки дисертаційних досліджень військовослужбовцями Національної гвардії України, а саме: особистісні мотиви та результативні мотиви.

До першої групи мотивів відносимо такі чинники, це бажання досягнення певного статусу, тобто загально визнаної ролі, за допомогою якої досягається певний рівень престижу з боку тих, з ким вони взаємодіють, а також бажання забезпечити базові потреби (соціальні, матеріальні) для створення умов для подальшої самоактуалізації, самовираження, самовдосконалення тощо.

До другої групи мотивів відносимо такі чинники, як бажання успішно вирішувати ділові проблем, виконання роботи якнайкраще, орієнтація на ділову співпрацю, здатність відстоювати в інтересах справи власну думку, яка корисна для досягнення спільної мети, бажання бути ефективним за показниками професійних умов діяльності.

Література:

1. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х.: Прапор, 2007. 640 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/427530.pdf (дата звернення 28.08.2023 р.)
2. Занюк С.С. Психологія мотивації та емоції: навч. посіб. С.С. Занюк. – Луцьк : РВВ ВДУ ім. Лесі Українки, 1999. – 180 с.
3. Тимошенко І. Мотивація особистості та людських ресурсів. І. Тимошенко, А. Соснін. – Київ : Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 575 с.
4. Кревська О.В. Мотиваційні чинники професійної самоефективності особистості. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук (доктора філософії) за спеціальністю 19.00.01 – загальна психологія, історія психології (053 – Психологія). – СЛУ імені Лесі Українки, м. Луцьк, 2018. 213 с.
5. Вірна Ж.П. Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога: монографія. Ж.П. Вірна – Луцьк : Ред-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім.Л.Українки, 2003. – 320 с.